

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3013/2568

นาง ส. โจทก์ นาง ด. ในฐานะทายาทโดยธรรมและผู้จัดการมรดกของนาย น. จำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 1562

ย่อ / หลักกฎหมาย

ป.พ.พ. มาตรา 1562 บัญญัติว่า "ผู้ใดจะฟ้องบุพการีของตนเป็นคดีแพ่งหรือคดีอาญามีได้..." อันเป็นบทบัญญัติตัดสิทธิห้ามมิให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดฟ้องบุพการีของตน จึงต้องตีความอย่างเคร่งครัดโดยจำกัดเฉพาะกรณีบุคคลผู้ฟ้องคดีในฐานะที่ตนเป็นบุตรโดยชอบด้วยกฎหมายฟ้องบุพการีเพื่อประโยชน์ส่วนตัว แม้ตามคำฟ้องของโจทก์ระบุว่าเป็นการฟ้องจำเลยในฐานะทายาทโดยธรรมและผู้จัดการมรดกของ น. ผู้ตายผู้เป็นบิดาของโจทก์ แต่จำเลยเป็นมารดาโดยชอบด้วยกฎหมายของโจทก์ และโจทก์มีคำขอให้จำเลยไปจดทะเบียนโอนที่ดินพิพาทซึ่งมีชื่อจำเลยและ น. ผู้เป็นบิดาเป็นชื่อของโจทก์ โดยอ้างว่าจำเลยและ น. ได้ขายที่ดินพิพาทให้แก่โจทก์แล้ว ถ้าหาก น. ยังมีชีวิตอยู่ โจทก์ก็ไม่อาจฟ้อง น. ผู้เป็นบิดาโดยชอบด้วยกฎหมายให้โอนที่ดินพิพาทแก่โจทก์ด้วยเหตุอย่างเดียวกันนี้ได้เพราะเป็นคดีอุทลุมต้องห้ามตามมาตรา 1562 ดังนั้น การที่โจทก์ฟ้องจำเลยในฐานะทายาทโดยธรรมและผู้จัดการมรดกของ น. ผู้ตายให้ไปจดทะเบียนโอนที่ดินพิพาทเป็นชื่อของโจทก์ จึงเป็นกรณีที่โจทก์ในฐานะบุตรโดยชอบด้วยกฎหมายฟ้องจำเลยซึ่งเป็นบุพการีเพื่อประโยชน์ส่วนตัวของโจทก์เองโดยตรง ฟ้องโจทก์จึงเป็นคดีอุทลุมอันต้องห้ามตามมาตรา 1562

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องขอให้บังคับจำเลยในฐานะทายาทและผู้จัดการมรดกของนาย น. ไปดำเนินการจดทะเบียนเปลี่ยนชื่อในทะเบียนที่ดินตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.3 ก.) เลขที่ 704 จากชื่อของนาย น. และจำเลยเป็นชื่อโจทก์ หากจำเลยไม่ไปให้ถือเอาคำพิพากษาแทน การแสดงเจตนาของจำเลย จำเลยให้การขอให้ยกฟ้อง ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า ที่ดินตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.3 ก.) เลขที่ 704 เป็นของโจทก์ คำขออื่นให้ยก ค่าฤชาธรรมเนียมให้เป็นพับ จำเลยอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค 8 พิพากษาแก้เป็นว่า ให้ยกคำพิพากษาของศาลชั้นต้นในส่วนที่พิพากษาว่า ที่ดินตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.3 ก.) เลขที่ 704 เป็นของโจทก์ คืบค่าขึ้นศาลส่วนที่เกิน 200 บาท แก่โจทก์และจำเลย ค่าฤชาธรรมเนียมส่วนที่ศาลไม่สั่งคืนทั้งสองชั้นศาลให้เป็นพับ นอกจากที่แก้ให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น โจทก์ฎีกา โดยได้รับอนุญาตจากศาลฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงที่คู่ความรับกันและไม่ได้โต้แย้งกันรับฟังได้ว่า โจทก์เป็นบุตรโดยชอบด้วยกฎหมายของจำเลยกับนาย น. จำเลยและนาย น. มีชื่อเป็นเจ้าของร่วมกันในที่ดินพิพาท เมื่อปี 2525 โจทก์เข้าครอบครองทำประโยชน์ปลูกพืชผลและสร้างบ้านบนที่ดินพิพาท ในวันที่ 15 กันยายน 2558 นาย น. ถึงแก่ความตาย และศาลชั้นต้นมีคำสั่งลงวันที่ 29 ตุลาคม 2561 ตั้งจำเลยให้เป็นผู้จัดการมรดกของนาย น. ต่อมาโจทก์ขอให้จำเลยไปจดทะเบียนโอนที่ดินพิพาทให้แก่โจทก์โดยอ้างว่านาย น. และจำเลยซึ่งเป็นบิดามารดาได้ขายที่ดินพิพาทให้แก่โจทก์แล้ว แต่จำเลยเพิกเฉย โจทก์จึงฟ้องจำเลยเป็นคดีนี้ คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของโจทก์ว่า โจทก์มีอำนาจฟ้องจำเลยหรือไม่

เห็นว่า ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1562 บัญญัติว่า "ผู้ใดจะฟ้องบุพการีของตน เป็นคดีแพ่งหรือคดีอาญาได้..." อันเป็นบทบัญญัติตัดสิทธิห้ามมิให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดฟ้อง บุพการีของตน จึงต้องตีความอย่างเคร่งครัดโดยจำกัดเฉพาะกรณีบุคคลผู้ฟ้องคดีในฐานะที่ตนเป็น บุตรโดยชอบด้วยกฎหมายฟ้องบุพการีเพื่อประโยชน์ส่วนตัว คดีนี้ แม้ตามคำฟ้องของโจทก์ระบุว่า เป็นการฟ้องจำเลยในฐานะทายาทโดยธรรมและผู้จัดการมรดกของนายณพผู้ตายตั้งที่โจทก์ฎีกา ก็ตาม แต่จำเลยเป็นมารดาโดยชอบด้วยกฎหมายของโจทก์และโจทก์มีคำขอให้จำเลยไป จดทะเบียนโอนที่ดินพิพาทซึ่งมีชื่อจำเลยและนายณพผู้เป็นบิดาเป็นชื่อของโจทก์โดยอ้างว่าจำเลย และนายณพได้ขายที่ดินพิพาทให้แก่โจทก์แล้ว ถ้าหากนายณพยังมีชีวิตอยู่ โจทก์ก็ไม่อาจฟ้องนาย ณพผู้เป็นบิดาโดยชอบด้วยกฎหมายให้โอนที่ดินพิพาทแก่โจทก์ด้วยเหตุอย่างเดียวกันนี้ได้เพราะ เป็นคดีอุทลุมต้องห้ามตามมาตรา 1562 ดังนั้น การที่โจทก์ฟ้องจำเลยในฐานะทายาทโดยธรรม และผู้จัดการมรดกของนายณพผู้ตายให้ไปจดทะเบียนโอนที่ดินพิพาทเป็นชื่อของโจทก์ จึงเป็นกรณี ที่โจทก์ในฐานะบุตรโดยชอบด้วยกฎหมายฟ้องจำเลยซึ่งเป็นบุพการีเพื่อประโยชน์ส่วนตัวของ โจทก์เองโดยตรง ฟ้องโจทก์จึงเป็นคดีอุทลุมอันต้องห้ามตามมาตรา 1562 ที่ศาลอุทธรณ์ภาค 8 วินิจฉัยว่าโจทก์ไม่มีอำนาจฟ้องนั้น ศาลฎีกาเห็นฟ้องด้วย เมื่อวินิจฉัยดังนี้แล้ว จึงไม่จำต้องวินิจฉัย ข้อฎีกาของโจทก์ในประการอื่นเพราะไม่มีผลทำให้คดีเปลี่ยนแปลง ฎีกาของโจทก์ฟังไม่ขึ้น พิพากษายืน ค่าฤชาธรรมเนียมในชั้นฎีกาให้เป็นพับ

องค์คณะ

วรวิทย์ ฤทธิพิศ · ประชา งามล้ำวง · ชัยฤทธิ์ เทวะผลิน

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/3013/2568>